

פרשת דברים

בישול עכו"ם

[א]

מי המבשל

אכל בכסף תשברני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי רק אעברה ברגל. (דברים פרק ב פסוק כח)

מקור האיסור

כתוב במשנה (מסכת עבודה זרה לה עמוד ב) ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין ואין איסורן איסור הנאה, חלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו, והפת והשמן שלהן, רבי ובית דינו התיירו השמן, והשלקות וכו'. ובגמ' (לז עמוד ב) והשלקות מנהני מילי א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אמר קרא (דברים ב) אוכל בכסף תשברני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי, כמים מה מים שלא נשתנו אף אוכל שלא נשתנה, אלא מעתה חטין ועשאן קליות ה"נ דאסורין, וכי תימא ה"נ והתניא חטין ועשאן קליות מותרין וכו', ומסיק הגמ' אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא.

בש"ת טוב טעם ודעת (מהדורא תנינא ח"ב סימן טז) הק' למה לא מביא ראייה ממה שכתוב לפני זה באדום, (דברים פרק ב, ו) "אכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם, וגם מים תכרו מאתם בכסף ושתיית". ותי' דע"כ שהיה מקום לומר דישראל מומר שאני, ועשו ישראל מומר הוי כמבואר בקידושין (יח, א). ולפי"ז יוצא שבישול ישראל מומר יותר חמור מבישול עכו"ם. (עי' לקמן אריכות בזה)

בטעם האיסור

לגבי האיסור של פת עכו"ם הטעם מפורש בגמ' (עבודה זרה דף לה עמוד ב) "מה ראו חכמים לאוסרה, מה ראו חכמים, משום חתנות".

אבל בטעם איסור בישול עכו"ם נחלקו הראשונים, רש"י על המשנה ד"ה והשלקות ביאר, דשלקות היינו כל דבר שבישלו עובד כוכבים ואפילו בכלי טהור, וכולהו משום חתנות. וכן דעת הרמב"ם (הלכות מאכלות אסורות פרק יז, ט) וז"ל ויש שם דברים אחרים אסרו אותן חכמים ואף על פי שאין לאיסורן עיקר מן התורה, גזרו עליהן כדי להתרחק מן העכו"ם עד שלא יתערבו בהן ישראל ויבאו לידי חתנות, ואלו הן: אסרו לשתות עמהן ואפילו במקום שאין לחוש לייב נסך, ואסרו לאכול פיתן או בישוליהן ואפילו במקום שאין לחוש לגיעוליהן.

אבל רש"י לקמן (לח, א) כתב שהטעם הוא שלא יהא ישראל רגיל אצלו במאכל ובמשתה ויאכילנו דבר טמא. וכבר השיג עליו בתוס'.

וראיתי בש"ת ציץ אליעזר (חלק ט סימן מא) שמביא מספר מקור מים חיים (על יו"ד למהרי"מ פאדווא ז"ל בס"ל קי"ג) שכותב ליישב הסתירה בדברי רש"י, דס"ל דמחמת תרועיהו גזרו, דהיינו חתנות ושמא יאכילנו דברים טמאים, ומשום חד טעמא לא גזרו. לכן היכא דאינו עולה על שלחן מלכים לא גזרו, אף דשייך החשש שמא יאכילנו דברים טמאים, דמ"מ ל"ש חתנות דאין בזה קירוב

הדעת, דאין דרך להזמין עליו, וכן דבר שנאכל כמות שהוא חי אף דעולה על שלחן מלכים, לא גזרו נהי דשייך בזה חתנות, מ"מ לא שייך שמא יאכילנו וכו' דלא שייך אלא במידי דבעי בישול.

ובשו"ת טוב טעם ודעת רצה ליישב דברי רש"י באופן אחר, שהחשש חתנות אינו רק שיתחתן ויעבור על איסור תורה, אלא שיתחתן וממילא יאכל מאכלות אסורות. ומשום כן פסק הגרש"ק שאסור לאכול מבישול מחלל שבת בפרהסיא, משום דקיים חשש חתנות שיביא לידיה אכילת דברים האסורים, אע"פ שאין איסור בעצם החתנות.

מומר לחלל שבת בפרהסיא

יש להסתפק מה הדין בבישול של מחלל שבת בפרהסיא, דהנה מבואר במסכת חולין (דף ה עמוד א) דמומר לחלל שבת הוי מומר לכה"ת, וז"ל הגמ' מקבלין קרבנות ממושעי ישראל כדי שיחזרו בהן בתשובה, חוץ מן המומר ומנסך את היין ומחלל שבתות בפרהסיא. מסביר רש"י (שם) דהאי תנא חמירא ליה שבת כעבודת כוכבים, דהעובד עבודת כוכבים כופר בהקב"ה, והמחלל שבת כופר במעשיו ומעיד שקר שלא שבת הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. וכן איתא במסכת עירובין (דף סט עמוד א) אמר רב הונא איזהו ישראל מומר, זה המחלל שבתות בפרהסיא.

[ועי' בשו"ת טוב טעם ודעת (הנ"ל) שהשואל הק' על השו"ע (אבה"ע סי' קכג) שמומר לחלל יוה"כ הוי מומר לכל התורה כולה, וק' הרי הטעם של רש"י לא שייך אלא לגבי שבת ולא לגבי יוה"כ. וכתב הגרש"ק דלא ק' מידי שאע"פ שיוה"כ אינו זכר למעשה בראשית, אבל היות ונקרא שבת שבתון דינו כשבת, ומביא ראיה ממשנה פ"ק דמגילה, "אין בין יוה"כ לשבת אלא וכו'" ואם איתא למה לא נקט שיש נ"מ לגבי מומר, אלא ע"כ שלגבי זה יוה"כ כשבת כנ"ל].

לענין סתם יינם

כתב הבית יוסף (יורה דעה סימן קיט) שמשומד לחלל שבתות בפרהסיא או שאינו מאמין בדברי רבותינו ז"ל, הוא מין ויינו יין נסך וכו'. אבל דוקא שהיה מוחזק בו שלש פעמים, אבל בפעם אחת או שתים, אינו עושה יין נסך ובפני עשרה צריך שיחלל.

ובשו"ת חתם סופר (יורה דעה סימן קכ) דן במי שדרך את הענבים קרוב לכניסת שבת, ונחלקו העדים האם כבר יצאו כוכבים או לא, האם היין נאסר מטעם סתם יינם, ובצירוף כמה טעמים התיר החת"ס, ובסוף התשובה מוסיף וז"ל, והכא מה שעושה יי"נ איננו משום חתנות כי מותר להתחתן בבנותיו, ולא משום לתא דע"ז, אלא משום קנסא עשאוהו כגוי עובד ע"ז, וע"כ אין להחמיר כ"כ. משמע שהיכא שהוי מקרה פשוט של מחלל שבת אז יינו אסור. אבל עדיין יש להעיר על החת"ס דבמקרה שלו הרי לא חילל שבת אלא פעם אחת, והרי בב"י כתוב שדוקא במוחזק שחילל שבת שלש פעמים. [עי' היטב בראשונים למסכת חולין (טו, א) על מתני' דהשוחט בשבת שחיטתו כשירה, שהק' הראשונים למה אינו פסול מטעם שחיטת מומר].

אבל ראיתי מביאים בשם החת"ס (יו"ד סי' קכד, ד) וז"ל עוד נראה לי דלא קי"ל כרבינו יונה, דנהי דהו"ל מומר לכל התורה שאינו בר זביחה וקשירה, מ"מ לענין יין נסך וכו' וכל האיסור הוא משום בנותיהן שלא יתחתנו בהם, וזה לא שייך במומר לחלל שבת, שהרי בתו מותרת. (עי' לקמן לגבי איסור חתנות עם מומרת)

לענין 'חלב עכו"ם

הגרמ"פ זצ"ל בשו"ת אגרות משה (יורה דעה חלק א סימן מו) נשאל האם חלב של מחלל שבת

בפרהסיא מותר או לא. וכתב שאף שבשאר איסורי מאכלי עכו"ם הוא ספק גדול אם יש במחלל שבת בפרהסיא, שיותר היה נוטה לומר דלית ליה דינא דעכו"ם, אף שהאחרונים החמירו בדין לאסור במגעו וכן אנו נוהגין להחמיר למעשה, ואיני רוצה להאריך כיון שלא זה הוא הנידון, אבל מ"מ נראה שלא היה בכלל הגזרה, (של חלב עכו"ם) למה דאיתא במ"מ (פ"ג ממ"א הי"ג) בשם רמב"ן ורשב"א שאין הולכין באיסורין אלו של עכו"ם אחר נתינת טעם, שחכמים רצו להרחיק מאכליהם, שזה לא שייך בישראל מחלל שבת אף בפרהסיא, ולכן אין לאסור אלא כשיש חשש ממש.

אבל החזון איש (יו"ד סימן ב, כג) כתב שאין איסור בסתם יינו של מחלל שבת בפרהסיא.

לענין בישול

ולענין בישול עכו"ם כתב הפתחי תשובה (יורה דעה סימן קיג ס"ק א) בשם ס' תפארת למשה שתלוי בשני טעמים הנ"ל, דלפי טעם של חתנות שרי בישול של מומר, דמשום חתנות ליכא, אבל לפי הטעם דשמא יאכילנו מאכלות אסורות אז גם בישול מומר אסור, דהוי ככופר לכל התורה כולה ושמא יאכילנו דברים האסורים.

אמנם כבר השיג עליו בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח סי' רפא) על פי מש"כ בחידושי הר"ן (חולין ד, ב) על הא דאיתא בגמ' (שם) דדילמא יהושפט לא אכל מאחאב רק שתה, משום דעדיין לא גזרו על סתם יינם, דמשמע שלאחר שגזרו אז גם על מומר לע"ז גזרו, ומסביר הר"ן וז"ל משום בנותיהן הוא שנאסר הילכך אי מומר לע"א הוי מומר לכל התורה כולה, כיון דככותי גמור הוא בכלל גזרתן הוא, אע"פ שאין בבנותיהן איסור חתנות מן התורה. (משמע שאיסור דרבנן מיהא איכא, אבל עי' לקמן מה שהבאנו דברי תלמידו הריב"ש שאין איסור כלל של חתנות, והא דנאסר יינם אינו אלא משום שהשוו מדותיהם, ועי' בשו"ת טוב טעם ודעת שהובא לקמן, דנקט בדברי הר"ן שכוונתו מטעם לא פלוג) א"כ לכאורה ה"ה לגבי בישול עכו"ם דאין לחלק.

ויש שרצו לחלק לומר שאיסור סתם יינם הוא מלתא דיין נסך, ולכן אפילו יין של מומר אסור, אבל בישול עכו"ם אינו אלא משום חתנות ולכן לא אסור אלא במי שאסור להתחתן בבתו.

ועי' בספר מנחת אשר, שהביא דברי שו"ת הריב"ש (סימן שצד) שרצה לומר שאין ללמוד מאיסור לאיסור, וז"ל וראיה מסתם יינן, שנאסר משום בנותיהן, ומומר לע"א, דהוי מומר לכל התורה כלה, סתם יינן אסור, שהרי הוא בכלל גזרה זו, כדאמרינן בפ"ק דחולין (ד, ב), גבי הכי השתא שתיה סתם יינן, הוא ועדיין לא נאסר יין של עובד כוכבים, משמע שאחר שנאסר יינן של עובד כוכבים, יין מומר לע"ז אסור, אף ע"פ שאין בו משום בנותיהן, וקדושיו ג"כ קדושין, דישראל הוא אעפ"י שחטא. וטעמא דמלתא דכיון שקצת יינן אסור, שזהו שנתנסך ודאי לע"ז, גם סתם יינן אסור, כיון שהוא כמומר לכל התורה כלה, והשוו בו חכמים מדותיהם. משמע שלענין שאר דברים שנאסרו משום חתנות אין איסור במחלל שבת, ורק כאן הואיל ושייך במקצת הגזירה.

ובשו"ת יהודה יעלה (חלק א - יורה דעה סימן לא) מאריך להוכיח שדברים שגזרו משום איסור חתנות, גזרו אפילו היכא שהאיסור חתנות אינו אלא מדרבנן, ולכן כתב שה"ה במומר לע"ז או לחלל שבתות בפרהסיא, דה"ל כגוי, ומדרבנן ודאי אסור להתחתן בו, כדמשמע נמי מלשון ח' הר"ן (הנ"ל) במומר לע"ז, והה"נ לחלל שבתות דשקולים הם.

האם מומר נחשב ממש לגוי

ויעוין שם (במהר"ם שיק) שמביא מה שנחלקו הראשונים במומר האם ממש נחשב כגוי או לא,

ומציין לדברי תרומת הדשן (סי' רכג) דדן לגבי השאלה האם יבם מומר זוקק לייבום, שנחלקו הראשונים המובאים בהגהת מרדכי (פרק החולץ).

עוד דן שם לגבי שחיטת מומר האם פסול מן התורה כשחיטת גוי, או אינו אלא פסול מדרבנן, דדעת הב"ח (יו"ד סימן ב) שאינו אלא מדרבנן. אבל לפי הראשונים דהוי כגוי ממש אז שחיטתו פסול מן התורה.

עוד נ"מ האם מותר לבשל ביו"ט בשביל מחללי שבת, שהרי קי"ל שאסור לבשל ביו"ט בשביל גוי, ונלמד ממה דכתיב "לכם" ודרשינן ולא לעכו"ם. ועיין במגן אברהם (סימן תקיב, א) דלענין בישול ביו"ט לצורך קראים נחלקו הפוסקים, שר' בצלאל (סי' ס"ג) אוסר, והרש"ך (ח"ג סי' ט"ו) כתב דיש מתירין. וכתב על זה המהר"ם שיק שלפי מה שכתב הש"ך (יו"ד סי' ב) שלקראים יש דין מומר, א"כ י"ל שנחלקו ר' בצלאל ורש"ך בחקירה הנ"ל, האם לומר דינו כעכו"ם לגמרי או לא.

ולפי"ז יש לדון לומר שלפי השיטות דמומר הוי כגוי ממש, א"כ כמו שאינו זוקק לייבום, ואסור לבשל בשבילו ביו"ט, ושחיטתו נבילה מן התורה, ה"נ אסור להתחתן עם בתו (שהיא מומרת) מה"ת, א"כ אפילו להראשונים שאיסור בישול עכו"ם הוא הוא משום חתנות פשוט ששייך גם במומר.

שו"מ בשו"ת ציץ אליעזר (חלק ט סימן מא, ה) שמביא דברי הדרכי תשובה (סימן קי"ג ס"ק ט"ו) בשם ספר דברי יוסף כי מומר דינו כעכו"ם גם לענין חתנות, דבקרא דחיתון כתיב כי יסיר את בנך מאחרי, וזה נאמר גם במומר שלא ליתן את בנו למומרת ובתו לומר דיסיר את בנך מאחרי ה' ע"ש. משמע שיש כאן איסור תורה. ויש להעיר על דבריו שבפשטות כוונת הפסוק שכן הנולד יהיה גוי, וכן מבואר ברש"י (דברים פרק ז, ד) וז"ל כי יסיר את בנך מאחרי - בנו של גוי כשישא את בתך יסיר את בנך אשר תלד לו בתך מאחרי. למדנו שכן בתך הבא מן הגוי קרוי בנך, אבל בן בנך הבא מן הגויה אינו קרוי בנך אלא בנה, שהרי לא נאמר על בתו לא תקח כי תסיר את בנך מאחרי, אלא כי יסיר את בנך וגו'. א"כ מהכ"ת לחדש שגם במומרת יש איסור דאורייתא שתסיר הבן אע"פ שהבו יהודי לכל דבר.

מומר בזמנינו

יש להסתפק אם בישול של מחללי שבת בזמנינו אסור כבישול עכו"ם, ידועים הם דברי החזו"א (יו"ד סי' ב, כג) שכדי להיות מומר צריך שיהיה "אינו מקבל תוכחה", והיום שאין אנו יודעים לתת תוכחה, (כמבואר בספר מרגניתא טבא הובא סוף ספר חפץ חיים) א"כ לא מקרי שאינם מקבלים תוכחה, וממילא אינם מוגדרים כמומרים לכה"ת.

אבל עי' בביאור הלכה (סימן תרח ד"ה אבל) שכתב דמה שפסק הרמ"א דבדבר המפורש בתורה חייב למחות, דוקא שהוא באקראי, אבל אלו הפורקי עול לגמרי כגון מחלל שבת בפרהסיא או אוכל נבילות להכעיס, כבר יצא מכלל עמיתך ואינו מחויב להוכיחו, וכן איתא בתנא דא"ר פי"ח הוכח תוכיח את עמיתך, ועמיתך שהוא אוהבך ושהוא עמך בתורה ומצות אתה חייב להוכיח אותו, אבל לרשע שהוא שונאך אין אתה חייב להוכיח אותו, ולענין אוכל נבילות לתיאבון או מחלל שבת שלא בפרהסיא יש לעיין בדבר. הרי לן שאין חיוב תוכחה בפורק עול, אז ע"כ שדין מומר אינו תלוי בזה שאינו מקבל תוכחה.

אומר מותר

וע"ע בשו"ת בנין ציון החדשות (סימן כג) אחרי שדן שמחלל שבת בפרהסיא הוי כמומר ויינו יי"נ,

כתב שפושעי ישראל שבזמנינו לא ידענא מה אדון בהם, אחר שבעו"ה פשתה הבהרת לרוב עד שברובם חלול שבת נעשה כהיתר, אולי יש להם דין אומר מותר שרק קרוב למזיד הוא, ויש בהם שמתפללים תפילת שבת ומקדשים קידוש היום ואח"כ מחללים שבת במלאכות דאורייתא ודרבנן, והרי מחלל שבת נחשב כמומר בלבד מפני שהכופר בשבת כופר בבריאה ובבורא וזה מודה ע"י תפילה וקידוש. ומה גם בבניהם אשר קמו תחתיהן אשר לא ידעו ולא שמעו דיני שבת, שדומין ממש לצדוקין דלא נחשבו כמומרים אעפ"י שמחללין שבת, מפני שמעשה אבותיהן בידיהם, והם כתינוק שנשבה לבין עובדי ככבים.

עצם היסוד שהיכא שהוא "אומר מותר" אינו נחשב למומר, כתב ג"כ הביאור הלכה (סימן שפה, ג) ד"ה או לחלל שבתות וז"ל, דהא דאמרינן שמומר לחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כגוי, היינו כשעושה זה בפריקת עול, אבל אם הוא מוטעה בדבר שחשב שמותר לו לעשות כן, מסתברא שאין זה בכלל מומר.

ועי' בספר בשבילי הפרשה, שמביא שהגאון ר' אליעזר דינר שליט"א שאל מרן הגריש"א שליט"א, האם אפשר להקל בבישול יהודים מחללי שבת, משום שהם בגדר תינוק שנשבה, ואמר מרן שבזמנינו אין מושג של תינוק שנשבה כי כולם שומעים ויודעים על יהדות, ואולי יש להקל אצל הרוסים ורומנים שלא שמעו על יהדות.

לשלימות הענין נביא דברי המשנה ברורה (סימן שפה, ד) על הא דאיתא התם (סעיף ג) שישראל מומר לעבודת אלילים או לחלל שבתות בפרהסיא, אפילו אינו מחללו אלא באיסור דרבנן, הרי הוא כעכו"ם. וז"ל דעון זה חמור כמו עובד עכו"ם שנעשה בזה מומר לכל התורה, ודוקא בשרגיל בעון זה אבל אם חילל שבת בחד זימנא בפרהסיא לא מיקרי מומר, וי"א דאפילו בחד זימנא מקרי מומר. ופרהסיא מקרי כשחילל בפני עשרה מישראל או שידע שיתפרסם ביניהם. ודע דכל זה כשהוא עובר לתיאבון אבל להכעיס אפילו בשאר עבירות ואפילו שלא בפרהסיא דינו כעכו"ם.

בישול עכו"ם בביתו של ישראל

התוס' (מסכת ע"ז לח, א) מביא שנחלקו הראשונים היכא שהעכו"ם מבשל בביתו של ישראל האם יש איסור בישול עכו"ם, שהר"ר אברהם ב"ר דוד סובר שלא אסרו חכמים שלקות אלא כשהעובד כוכבים מבשל בביתו, אבל כשהוא מבשל בביתו של ישראל אין לחוש לא לחתנות ולא לשמא יאכילנו דברים טמאים, ולא הודה לו ר"ת דודאי כיון שהעובד כוכבים מבשל לא חלקו כלל חכמים בין רשות הישראל לרשות העובד כוכבים, כי לעולם יש לחוש שמא לא יזהר גם בביתו של ישראל כמו בביתו של עובד כוכבים.

ובשולחן ערוך (יורה דעה הלכות תערובות סימן קיג, א) פסק שדבר שאינו נאכל כמו שהוא חי, וגם עולה על שלחן מלכים ללפת בו את הפת או לפרפרת, שבישלו עו"ג, אפילו בכלי ישראל ובבית ישראל, אסור משום בישולי עובדי כוכבים.

ולפי"ז צריכים מאוד לזהר כשיש עוזרים גוים בבית שלא יבשלו, ואפילו למה שמביא בשלחן ערוך (שם סעיף ד) שיש מי שמתיר בשפחות שלנו, ויש מי שאוסר, ואפילו בדיעבד, והרמ"א פסק שבדיעבד, יש לסמוך אדברי מתירים, אבל כבר כתב הש"ך שהמחבר מיירי בשפחות הקנויות לנו, דמלאכה דעבד העובד כוכבים דישראל הוא, ומוזהר עליו בשבת מן התורה וליתיה בכלל עובד כוכבים, והלכך ליתיה בכלל גזרות חתנות, אבל לא בשפחות שלנו שבארצות אלו שאין קנויות לנו רק שנשכרו לשנה, ואין אנו מוזהרין עליהם בשבת כמו שנתבאר באו"ח (סימן ש"ד) ולפי"ז מ"ש

הרמ"א דבדיעבד יש לסמוך אדברי המתירים לא א"ש בשפחות שלנו, וצ"ל דקאי אשפחות דמיירי המחבר ששם מדובר.

[ב]

איזה אוכל

קפה

מבואר בגמ' ונפסק להלכה שאין איסור ב"ע אלא בדבר שאינו נאכל חי, וגם שעולה על שלחן מלכים, וכתבו הפוסקים (כף החיים סימן קיג, ב בשם האר"י ז"ל) שלא דוקא שלחן מלכים ממש אלא סעודת שרים.

ויש לדון על מה סמכו ה"עולם" שקונים קפה בכל מקומות של גוים, כגון "שטרבקס" (Starbucks) או "דנקין דונטס" (Duncan doghnuts) או בטיסה בחברת גוים. שלפום ריהטא צריך להיות אסור שהרי קפה אינו נאכל כמו שהוא חי וגם עולה על שלחן מלכים.

וכבר דנו האחרונים בשאלה זו, הפתחי תשובה (יורה דעה סימן קיד, א) מביא דברי הבה"ט של הרב מהרי"ט ז"ל, דמי שהיה מיקל בשכר ה"ה דמותר לשתות קאווי, והינו טעמא שכמו שהתבואה בשכר בטל במים ה"נ בטל הקפה במים, והוא מדברי הפר"ח סק"ו. אבל כתב שבתשובת פנים מאירות (ח"ב סי' ס"ב) חולק עליו דאף בשכר לא היה עיקר הטעם משום דהתבואה בטילה, אלא עיקר הטעם היה דשכר שלהם לא היה עולה על שולחן מלכים, או כמ"ש הב"ח דלא שייך ביה חתנות כולי האי, דלא מזמני עלייהו וליכא קריבא דעתא כולי האי, אבל בקאווי עינינו רואות שעולה על שלחן מלכים ומזמני עלייהו, לכן ראוי לבעל נפש שלא לשתות קאווי או טיי"א מעובד כוכבים.

ללפת את הפת

בסו"ד מציין הפתחי תשובה לדברי השאילת יעב"ץ (ח"ב סי' קמ"ב) ועי"ש שדן בזה באריכות וכתב ליישב המנהג, שסמכו על מה שאינו עשוי ללפת בו את הפת או פרפרת. היינו שהרי לשון הגמ' הוא שעולה על שלחן מלכים "ללפת בהם את הפת", וקפה אע"פ שעולה על שלחן מלכים אינו בא ללפת את הפת. ועי' בפרי חדש שג"כ מתיר מהאי טעמא. ועי' בספר שערים מצוינים בהלכה (סי' לח, י) שהביא שגם בחת"ס התיר.

צ'יפס

לפי מה שכתבו האחרונים שדוקא דבר שבא ללפת את הפת אסור, דן בספר מנחת אשר להתיר אכילת "חטיף" (snack) של צ'פס (potato chips) שעשוי מתפוח אדמה שנחתך לחתיכת דקות ונטגן בשמן, הואיל ואינו נאכל ללפת את הפת.

[ואפילו לפי השיטות שלא צריך ממש ללפות את הפת וגם פרפרת אסור, אבל עי' בערוך השולחן (יורה דעה הלכות תערובות סימן קיג, ז) לבאר השיטה וז"ל ונראה שדעתם כן הוא דזה שאמרו חז"ל ללפת בו את הפת לאו דווקא הוא, ואורחא דמילתא קאמר, דדבר שאינו חשוב אין מעלין על שלחן מלכים ללפת בו את הפת, אבל העיקר תלוי בדבר של חשיבות, העולה על שלחן מלכים אף על פי שנאכל בפ"ע ולא עם הפת. ולפי"ז פשוט שלדבריו אין איסור בצ'יפס]

אבל לכאורה דבר זה תלוי במה שדנו האחרונים האם "ראוי לעלות על שלחן מלכים" תלוי בהמין, או שתלוי בצורה איך הכינו את המאכל. אז אם נאמר שתלוי בהמין אז אע"פ שלא מגישים "צי'פס" בסעודת מלכים, אבל תפוח אדמה כן מגישים בצורה יותר מכובדת, ויהיה אסור, אבל אם נאמר שתלוי בצורה שהמאכל עומד עכשיו, אז יהיה מותר, משום דצי'פס לא עולים על שלחן מלכים, גם אם לא צריך שבא ללפת או פרפרת.

ולפי"ז יש לדון גם לגבי "טונה", שיש חברות שמקפידים שיהיה בישול ישראל, אז תינח לפי הצד שתלוי בהמין, אפשר לומר שאפשר להגיש דג טונה בצורה יותר מכובדת, ואולי עולה על שלחן מלכים, אבל אם נאמר שתלוי בצורת האוכל העכשווי אז טונה ב"פחית" (can) אף פעם לא מגישים בשלחן מלכים.

רייז קריספס

על' בספר שערים מצוינים בהלכה, שדן האם מותר לאכול אורז קלוי (rice krispies) ועי"ש שדן מצד שעובר תהליך של "קיטור" (steam) ואולי לא מקרי בישול, כשיטת הדרכי תשובה. עוד טוען שהיות ואינו נאכל אלא ע"י חלב לא מקרי ראוי לעלות על שלחן מלכים, דרק אם עולה לבדו אז אסור. (אבל איני יודע מקור לזה.)

ונראה שתלוי בחקירה הנ"ל שאם תלוי במין אז אסור שאפשר להכין אורז בצורה מכובדת, אבל תלוי איך שהוא עכשיו אז מותר, שזה פשוט שאורז קלוי לא מגישים בשלחן מלכים.